

Mynämäen tekninen lautakunta
Nousiaisten tekninen lautakunta
Ruskon rakennus- ja ympäristölautakunta

Mynämäki, Nousiainen ja Rusko
**Ympäristönsuojelun valvonta-
suunnitelma 2027-2031**

Sisällysluettelo

1.	Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet	3
2.	Valvontaohjelma.....	4
3.	Toimialueen ympäristö	4
3.1	Pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot	4
3.2	Jätelain § 100 ja § 124 kohteet	5
4.	Valvonnan tavoitteet.....	6
5.	Valvonnan voimavarat ja henkilöstöresurssit	6
5.1	Henkilöstöresurssit	6
6.	Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa	6
7.	Valvonnan maksullisuus	7
8.	Ympäristönsuojelulain valvonta	7
8.1	Ympäristöluvallisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonta	7
8.1.1	Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen	8
9.	Valvonnan toteuttaminen	9
9.1	Yleistä tarkastuksista	9
9.2	Suunnitelmalliset tarkastukset.....	10
9.3	Akuutit valvontatarkastukset	11
9.4	Muut valvontatavat	11
9.5	Vuosiraporttien tarkastaminen.....	11
9.6	Suunnitelmien ja selvitysten hyväksyminen	12
9.7	Projektiluontoinen valvonta	12
9.8	Ilmoitukset ja hättävalitukset.....	12
10.	Valvonnan riskinarviointi ja kohdentaminen	13
11	Tietojärjestelmät.....	13

1. Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet

Mynämäen, Nousiaisten ja Ruskon kuntien ympäristönsuojelu hoidetaan yhteistyönä. Hallinnollisesti jokaisella kunnalla on oma ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva lautakuntansa:

- **Mynämäki ja Nousiainen:** Tekninen lautakunta.
- **Rusko:** Rakennus- ja ympäristölautakunta.

Lautakuntien alaisuudessa toimivat viranhaltijat, joille on delegoitu päätösvaltaa monissa ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Lainsäädäntötausta

Ympäristönsuojelun valvonnasta säädetään ympäristönsuojelulaissa (527/2014) sekä ympäristönsuojeluasetuksessa (713/2014). Jätelain (646/2011) 124 § velvoittaa lisäksi laatimaan suunnitelman jätteen ammattimaisen keräyksen valvontaa varten.

Valvontasuunnitelma on laadunhallinnan väline, jonka on perustuttava ympäristöriskien arviointiin. Sen tavoitteena on varmistaa, että valvonta on:

- Laadukasta ja säännöllistä
- Tehokasta ja riskiperusteista
- Tasapuolista ja läpinäkyvää

Viranomaisen tehtäväkokonaisuudet

Ympäristönsuojeluviranomaisen laaja työkenttä voidaan jakaa neljään kokonaisuuteen:

1. **Erityistehtävät (Lakisääteinen valvonta):** Erityislainsäädännössä (ympäristönsuojelu-, jäte-, vesi-, vesihuolto-, maa-aines-, maasto- ja vesiliikennelait) määrätyt lupa- ja ilmoitusasioiden valmistelu sekä päätösten noudattamisen valvonta.
2. **Yleistehtävät (Suunnittelu ja ohjaus):** Ympäristön tilan seuranta, yleinen neuvonta, lausunnot muille viranomaisille (kuten kaavoitukseen) sekä viranomaisyhteistyö.
3. **Liitännäistehtävät:** Tehtävät, joita lautakunta tai viranhaltijat hoitavat ympäristönsuojelun ohella. Näitä ovat esimerkiksi rakennusvalvonnan, terveydensuojelun tai jätehuollon viranomaistehtävät sekä teknisen toimen asiantuntijapalvelut.
4. **Hallintotehtävät:** Viranomaistoiminnan yleishallinto, kuten taloussuunnittelu, laskutus ja henkilöstöasiat.

Suunnitelman voimassaolo ja seuranta

Tämä valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2027–2031. Suunnitelma kattaa koko valvontakentän, mikä edesauttaa resurssien oikeaa kohdentamista. Suunnitelman toteutusta arvioidaan vuosittain tehtävällä yhteenvedolla.

Valvontasuunnitelman hyväksyminen ei edellytä hallintopäätöstä, vaan se viedään yhteistyökuntien lautakuntiin tiedoksi.

2. Valvontaohjelma

Ympäristönsuojeluviranomainen laatii vuosittain yksityiskohtaisen valvontaohjelman, jossa määritellään ympäristöluvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastukset sekä muu säännöllinen valvonta.

Valvontaohjelma on julkinen asiakirja. Toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle. Valvontaohjelmaan perustuvat tarkastukset ja säännöllinen valvonta ovat maksullisia ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymän taksan mukaisesti.

Valvontaohjelmassa huomioidaan:

- **Määräaikaistarkastusten sykli:** Perustuu toiminnan riskiluokitukseen.
- **Resurssien kohdentaminen:** Painopisteet valitaan riskinarvioinnin ja edellisen vuoden valvontahavaintojen perusteella.
- **Jatkuva valvonta:** Esimerkiksi vuosiraporttien käsittely ja päästötietojen seuranta.

3. Toimialueen ympäristö

Valvontasuunnitelma kattaa Mynämäen isännöimän ympäristönsuojelun yhteistyöalueen kunnat eli Mynämäen, Nousiaisen ja Ruskon. Yhteistyöalueella asuu yhteensä noin 18 500 asukasta. Alueella on kuntakeskuksia ja muita taajamia, mutta muutoin se on maa- ja metsätalousvaltaista haja-asutusaluetta.

Yhteistyöalueella on monipuolisesti erilaisia ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimijoita, jotka kuuluvat säännöllisen valvonnan piiriin. Suurin osa ympäristöä kuormittavasta toiminnasta liittyy maatalouteen, maa-ainesten ottoon, jätteenkäsittelyyn sekä polttonesteiden jakeluasemiin. Alueella sijaitsee myös useita ampumaratoja, joiden valvonnassa painottuvat melu- ja maaperävaikutukset.

Ympäristövaikutuksille herkkiä kohteita ovat taajamien asutusalueiden lisäksi lukuisat luokitellut pohjavesialueet, vesistöjen ranta-alueet sekä luonnonsuojelualueet. Näiden alueiden läheisyys asettaa erityisvaatimuksia toimintojen sijoittumiselle ja valvonnan painopisteille.

3.1 Pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Ympäristönsuojelun yhteistyöalueella on yhteensä 105 kpl ympäristöluvallisia, ilmoituksenvaraisia tai rekisteröityjä toimintoja. Niistä 22 kpl on aluehallintoviraston ympäristöluvalla toimivia ja niitä valvoo Lupa- ja valvontavirasto (LVV). Toimintojen sijoittuminen kuntiin on esitetty taulukoissa 1 ja 2.

Taulukko 1: Lupa- ja valvontaviraston valvomat laitokset kunnittain ja toimialoittain

Toimiala	Mynämäki	Nousiainen	Rusko	Yhteensä
Metalliteollisuus				0
Kemianteollisuus	1			1
Eläinsuoja	4	2	3	9
Rehutehdas	1			1
Lannoitetehdas	1			1
Turvetuotanto	7			7
Jätteenkäsittely			2	2
Lentoasema			1	1
Yhteensä	14	2	6	22

Taulukko 2: kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvomat laitokset kunnittain ja toimialoittain

Toimiala	Mynämäki	Nousiainen	Rusko	Yhteensä
Energiantuotanto	2			2
Jakeluasema	5	1	2	8
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	1		1	2
Maa-ainesten otto	5	2	5	12
Eläinsuoja	26	9	2	37
Jätteiden käsittely	4	3	7	14
Ampumarata	3	1	2	6
Krematorio	1			1
Betoni- / Asfalttiasema	1			1
Yhteensä	48	16	19	83

3.2 Jätelain § 100 ja § 124 kohteet

Jätelain säännöllisen valvontavelvollisuuden piiriin kuuluvat myös muut kuin ympäristöluvanvaraiset toiminnot. Luvanvaraisten toimintojen osalta jätelain noudattamista valvotaan osana ympäristölupa- tai maa-aineslupan valvontaa.

Jätelain 100 §:n mukaan toiminnanharjoittajan, joka aikoo harjoittaa jätteen ammattimaista keräystä, on tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltorekisteröintiin liittyvät viranomaistehtävät kuuluvat valtakunnalliselle Lupa- ja valvontavirastolle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo alueellaan rekisteröityjen toimijoiden käytännön toiminnan lainmukaisuutta.

Jätelain 124 §:n mukaisesti vaarallista jätettä tuottavista toiminnoista kerätään tietoja ja niitä valvotaan projektiluontoisesti. Valvontakohteet valitaan otannalla, joka voidaan kohdistaa tiettyyn toimialaan tai alueellisesti esimerkiksi tietylle teollisuus- tai pohjavesialueelle Mynämäen, Nousiainen tai Ruskon alueella.

4. Valvonnan tavoitteet

Valvonnan tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta, ja sen tulee perustua ympäristöriskien arviointiin. Tavoitteena on resurssitehokas ympäristövalvonta, jossa valvonta kohdentuu ensisijaisesti riskiperusteisesti ympäristövaikutuksiltaan merkittävimpiin ja riskeiltään suurimpiin kohteisiin.

Laitosten säännöllinen valvonta on pitkäjänteistä työtä. Toiminnanharjoittajan ja valvontaviranomaisen välinen säännöllinen yhteydenpito edesauttaa ympäristönsuojelun kannalta parhaiden toimintatapojen toteutumista. Kun yhteydenpito on säännöllistä, myös ympäristölupien muutostarpeet havaitaan ajoissa. Tällöin lupahakemukset saadaan vireille hyvissä ajoin, eikä lupien käsittely viivästytä rakennus- tai muiden suunnitelmien toteuttamista. Toiminnanharjoittajan on myös helpompi lähestyä viranomaista tarvitessaan tietoa ja ohjausta muuttuvien ympäristösäädösten ja -vaatimusten tulkitsemisessa.

Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa valvontatehtävien asettamisen tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä niiden asianmukaiseksi hoitamiseksi (YSL 167 §). Valvontasuunnitelmassa tehtävien priorisointi tehdään näkyväksi.

5. Valvonnan voimavarat ja henkilöstöresurssit

5.1 Henkilöstöresurssit

Vuoden 2026 alusta alkaen Mynämäen kunta on hoitanut myös Nousiaisten ja Ruskon ympäristönsuojelun. Jokaisella kunnalla on oma ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva lautakunta. Mynämäen kunnan alaisuudessa toimii kaksi ympäristötarkastajaa. Vuosittaisten kustannusten jako perustuu 80 % asukaslukuun ja 20 % suoriteosuuteen.

Resurssi	osuus	htv	htp (1 htv=220 htp)
Mynämäki	44,6 %	0,89 htv	196 htp
Nousiainen	23,8%	0,48 htv	105 htp
Rusko	31,6 %	0,63 htv	139 htp
Yhteensä	100 %	2 htv	440 htp

Taulukko 3. Ympäristönsuojelun käytettävissä oleva resurssi kunnittain henkilötyövuosina ja henkilötyötunteina.

6. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Valvonnassa tehdään yhteistyötä ympäristöterveydenhuollon, rakennusvalvonnan, pelastusviranomaisen ja eläinsuojien osalta myös eläinsuojeluviranomaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään mm. jakamalla tietoa ja käymällä yhteisillä tarkastuksilla. Joskus kohteissa on eri viranomaisten toimivaltaan kuuluvia tarkastettavia asioita tai puutteita ja silloin yhteistarkastus on tehokkain valvontakeino. Myös uusia valvontakohteita voi löytyä muiden viranomaisten tekemien tarkastusten kautta. Poliiseille ilmoitetaan sellaiset laittomat teot tai laiminlyönnit, joissa epäillään lakisääteistä rikosta tai rikkomusta, eikä tekoa tai laiminlyöntiä voida pitää olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä.

7. Valvonnan maksullisuus

Ympäristölupa- ja ilmoitusvelvollisten sekä rekisteröityjen toimintojen suunnitelmallisesta valvonnasta peritään maksu, jolla katetaan valvonnasta aiheutuvia kustannuksia. Ympäristönsuojeluviranomaisen perimät maksut voivat vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnanvaltuuston hyväksymässä ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa.

Ympäristönsuojelulain (YSL 205 § 2 mom.) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta. Maksullisia ovat määräaikaistarkastusten lisäksi muun muassa vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen.

Suunnitelmallisesta valvonnasta poikkeavasta valvonnasta voidaan periä maksu haitta-, onnettomuus- ja rikkomustilanteissa. YSL 205 §:n 2 momentin mukaan maksullisia ovat YSL 169 §:n mukaiset tarkastukset, jotka johtavat kehotuksen, määräyksen tai kiellon antamiseen, sekä ne toimenpiteet, jotka ovat tarpeen määräyksen, kehotuksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi. Samoin maksullisia ovat tarkastukset, jotka ovat tarpeen hallintopakkomääräyksen (YSL 175 tai 176 §) noudattamisen valvomiseksi taikka toiminnan keskeyttämisen (YSL 181 §) valvomiseksi.

Jätelain (JL 144 §) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksuja valvontasuunnitelman mukaisista määräaikaistarkastuksista ja muista valvontatoimista. Valvontamaksua voidaan periä myös tarkastuksista ja valvontatoimista, jotka ovat tarpeen roskaantuneen alueen siivoamista koskevan määräyksen (JL 75 §) tai rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annettavan määräyksen (JL 126 §) antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

Maa-aineslain (MAL 23 §) mukaisesta valvonnasta peritään vuotuista valvontamaksua, joka perustuu vuotuisen ottomäärään ja ottoalueen pinta-alaan. Maksua peritään tämän lisäksi suunnitelmallisesta valvonnasta poikkeavista valvontatarpeista, kuten lupiin tai vakuuksiin liittyvistä muutoksista sekä pakkokeinopäätöksistä ja niiden valvonnasta (MAL 14 ja 15 §).

Lupa- ja valvonta-asioihin liittyvä yleinen neuvonta ja ohjaus on maksutonta.

8. Ympäristönsuojelulain valvonta

8.1 Ympäristöluvallisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonta

Laitosten tarkastaminen on keskeisin valvontakeino. Säännölliseen valvontaan kuuluvat toiminnan aloittamistarkastuksen ja suunniteltujen määräaikaistarkastusten lisäksi luvassa tai päätöksessä määrättyjen selvitysten, vuosiraporttien ja tarkkailutulosten käsittely. Säännöllinen valvonta toteutetaan valvontaohjelman mukaisesti, ja se on maksullista.

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa valvontaviranomaiselle poikkeuksellisista tilanteista, kuten onnettomuuksista tai tuotantohäiriöistä. Asian selvittämiseksi ja haittojen mi-

nimoimiseksi nämä ilmoitukset edellyttävät usein ylimääräisiä valvontatarkastuksia. Valvontaa suoritetaan myös saatujen toimenpidepyyntöjen, yleisöilmoitusten ja kirjallisten vireillepanojen perusteella. Lisäksi valvontaa voidaan toteuttaa teemoittain erilaisina valvontaprojekteina.

Tarkastustiheys määräytyy riskiarvioinnin perusteella määritetyn valvontaluokan mukaan. Valvontaohjelmaa laadittaessa ensimmäisen määräaikaistarkastuksen ajankohta määritellään valvontaluokan ja edellisen tarkastuksen ajankohdan perusteella. Uudella toiminnalla tarkastusvälin laskenta aloitetaan toiminnan aloittamiseen tai luvan tai päätöksen antamiseen liittyvästä tarkastuksesta. Tarkastuksen ajankohdan määrittämisessä ja arjen valvonnassa otetaan huomioon myös laitoksen luvan muuttamistarpeen jatkuva arviointi, jos toiminnassa tapahtuu olennaisia muutoksia tai ympäristönsuojelun vaatimukset sitä edellyttävät.

8.1.1 Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen

Valvonta kohdistetaan laitospohjaisen riskiarvioinnin perusteella. Jokaisen kohteen osalta arvioidaan sijainti- ja toimintariskit sekä valvontahistorian vaikutus valvonnan tarpeeseen. Uusien toimintojen osalta riskiarviointi tehdään luvan myöntämisen, ilmoituksen käsittelyn tai toiminnan rekisteröinnin yhteydessä.

Riskiarvioinnissa tunnistetaan kohteeseen liittyvät tekijät, jotka jaetaan sijaintiriskeihin, toimintariskeihin sekä valvontahistoriaan perustuviin riskeihin. Riskeille annetaan pisteitä seuraavasti:

Sijaintiriski

- Naapureita alle 100 metrin etäisyydellä: 3 p.
- Naapureita alle 300 metrin etäisyydellä: 1 p.
- Vaikutuspiirissä olevat muut herkätkohteet (kuten koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet): 5 p.
- Sijainti pohjavesialueella: 5 p.
- Sijainti vesistön ranta-alueella: 3 p.

Toimintariski (0 = ei riskiä, 1 = pieni, 3 = kohtalainen, 5 = suuri)

- Roskaantuminen ja epäsiisteys
- Meluhaitta
- Pöly-, savu- tai hajuhaitta
- Maaperän pilaantuminen
- Ravinnepäästöt
- Vaaralliset jätteet

Valvontahistoria (0 = ei puutteita tai ilmoituksia, 3 = puutteita tai yksittäisiä ilmoituksia, 5 = huomattavia puutteita tai useita ilmoituksia)

- Tarkkailun tulokset
- Aiemmin havaitut puutteet ja riskit
- Tapahtuneet onnettomuudet ja poikkeustilanteet
- Vuosiraportointivelvoite ja sen täyttäminen

- Toiminnasta ilmoitetut haitat

Samaa riskilistausta sovelletaan kaikkiin ympäristöluvanvaraisiin, ilmoituksenvaraisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin. Pisteet lasketaan yhteen, ja kokonaisriskipisteet määrittävät toiminnan valvontaluokan.

Valvontaluokkia on yhteensä viisi.

Valvonta-luokka	Tarkastustiheys	Kokonaisriskipisteet
I	Vuosittain	yli 25 p.
II	3 vuoden välein	yli 19 ja enintään 25 p.
III	5 vuoden välein	yli 12 ja enintään 19 p.
IV	8–10 vuoden välein	enintään 12 p.
V	Tarvittaessa (toiminnan mukaan)	–

Säännölliset valvontakohteet jaetaan riskinarvioinnin pisteytyksen perusteella neljään valvontaluokkaan, joista jokaiselle on määritetty oma tarkastustiheys. Viidenteen valvontaluokkaan kuuluvat vain ajoittain tai kausiluonteisesti toiminnassa olevat toiminnot, kuten siirrettävät asfalttiasemat ja betoniasemat.

Riskinarviointi päivitetään toimintojen osalta säännöllisesti määräaikaistarkastusten yhteydessä. Arviointia voidaan muuttaa tarvittaessa muulloinkin, jos tietoon tulee seikkoja, jotka vaikuttavat olennaisesti toiminnasta aiheutuvaan riskiin tai sen laatuun. Säännöllinen päivittäminen on välttämätöntä, koska toimintatapojen muutosten, tehtyjen korjausten tai laitoksen ympäristössä tapahtuneiden muutosten seurauksena riskitaso voi muuttua suuntaan tai toiseen. Valvontaluokan tarkistamisen perusteet ja uusi valvontaluokka kirjataan aina tarkastusmuistioon sekä päivitetään valvontaohjelmaan.

9. Valvonnan toteuttaminen

9.1 Yleistä tarkastuksista

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus saada tarpeellisia tietoja toiminnanharjoittajalta, tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia, ottaa näytteitä, päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan, sekä tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia. Valvontaviranomainen voi käyttää apunaan muutakin kuin virkasuhteessa olevaa henkilöä, jos tällä on tehtävän luonteeseen nähden riittävä pätevyys.

Tarkastukset jaetaan suunnitelmallisiin määräaikaistarkastuksiin, yksittäisen asian selvittämiseen liittyviin tarkastuksiin sekä lupa- ja ilmoitusprosesseihin liittyviin tarkastuksiin.

Tarkastus voi tulla vireille hakemuksen tai ilmoituksen myötä, asianosaisen pyynnöstä tai haitasta tehdyn ilmoituksen perusteella. Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun vastaavan syyn perusteella on aiheutta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva

lupa-asia, tarkastus tai selvitys on tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Tarkastuksen suorittaa ensisijaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Jos luvan on myöntänyt valtion viranomainen, tarkastuksesta vastaa valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto.

Valvontatyössä hyödynnetään ympäristöministeriön sekä Lupa- ja valvontaviraston julkaisemia valtakunnallisia valvontaohjeita ja oppaita, kuten ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopasta sekä maa-ainesten kestävän käytön oppaita.

9.2 Suunnitelmalliset tarkastukset

Valvontasuunnitelmassa tarkastuskäynnillä tarkoitetaan kohteessa paikan päällä suoritettua valvontaa. Toiminnanharjoittajan edustajan on oltava paikalla, ja käynnistä sovitaan pääsääntöisesti etukäteen. Määräaikaistarkastukset perustuvat riskiarviointiin. Valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminta on ympäristönsuojelulainsäädännön, annettujen päätösten sekä niiden lupamääräysten mukaista.

Valvontasuunnitelman mukaisen säännöllisen valvonnan kohteita ovat:

- Ympäristöluvanvaraiset laitokset ja toiminnot
- Yleisen ilmoitusmenettelyn piirissä olevat kohteet
- Rekisteröintimenettelyn piirissä olevat laitokset
- Jätelain mukaan tarkastettavat kohteet
- Teemoittain tai projekteina toteutettava valvonta.

Ympäristönsuojelulain mukaisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta peritään kunnanvaltuuston hyväksymän taksan mukainen valvontamaksu.

Tarkastuskäynneillä käsitellään tapauskohtaisesti seuraavat asiat:

- Tarkastuksen tavoitteet ja ajankohtaiset asiat, kuten lainsäädännön muutokset
- Toiminnanharjoittajan selvitys laitoksen toiminnasta ja tulevista jatkosuunnitelmista
- Laitoksen ympäristöriskit ja niiden hallinta
- Edellisen kauden vuosiraportti ja tarkkailutulokset
- Voimassa olevan päätöksen tai rekisteröinti-ilmoituksen noudattaminen
- Toiminnanharjoittajan tekemät häiriö- ja poikkeustilanneilmoitukset sekä niiden edellyttämät jatkotoimenpiteet
- Vireillä olevat yleisöilmoitukset ja häittävalitukset
- Laitosalueella kiertäminen ja keskeiset aistinvaraiset havainnot
- Tarkastuksen maksullisuus ja jatkotoimenpiteistä sopiminen.

Yhden valvontasuunnitelman mukaisen tarkastuksen hoitamiseen kuluu keskimäärin yksi työpäivä. Tarkastukseen valmistaudutaan perehtymällä ennakoon kohteen asiakirjoihin, aikaisempiin tarkastuskertomuksiin, vuosiraportteihin sekä tarkkailutuloksiin. Itse tarkastuskäyntiin matkoineen kuluu noin puoli työpäivää, ja käynnin jälkeen laaditaan virallinen tarkastuskertomus. Jos tarkastuksella havaitaan puutteita ja sovitaan korjaustoimenpiteistä aikatauluineen, niiden toteutuminen varmistetaan seurantatarkastuksella tai muilla valvontatoimilla.

Tarkastuskertomukseen liitetään tarpeelliset valokuvat ja muut valvonnassa kertyneet asiakirjat, kuten mittaustulokset. Mahdolliset huomautukset, korjausmääräykset sekä muut tarkastuksella esille tulleet uudet asiat kirjataan kertomukseen täsmällisesti. Tarkastuskertomus toimitetaan asianosaisille mahdollisimman pian tarkastuksen jälkeen, ensisijaisesti sähköisenä virallisesta asiointiosoitteesta.

Osa säännöllisistä tarkastuskäynneistä voidaan korvata pelkällä asiakirjojen tarkastuksella, jos toiminnan luonne ja sen ympäristövaikutukset voidaan tällä tavoin riittävän luotettavasti selvittää.

9.3 Akuutit valvontatarkastukset

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa on tehtävä tarkastus paikan päällä. Tarkastuksella selvitetään ympäristövaikutuksiin johtanut tapahtumien kulku ja arvioidaan ympäristövaikutusten laajuus. Jos laajuuden välitön arviointi ei ole mahdollista, pyritään määrittelemään tarvittavat jatkoselvitykset vaikutusten todentamiseksi. Onnettomuuksien ja poikkeustilanteiden arvioinnissa sekä jälkihoidossa voi olla mukana useita viranomaisia. Tarkastuksesta laaditaan aina virallinen tarkastuskertomus.

Ympäristöluvassa on oltava lupamääräykset onnettomuuksista, poikkeustilanteista ja ympäristövahingoista ilmoittamisesta silloin, kun niillä voidaan olettaa olevan laajempaa merkitystä. Tällaisia ovat tilanteet, jotka voivat vaikuttaa työntekijöiden tai laitoksen lähistöllä oleskelevien ihmisten terveyteen tai joista saattaa aiheutua ympäristön tilan heikkenemistä.

Toiminnanharjoittajan tekemästä raportista tai viranomaisen vastaanottamasta ilmoituksesta on käytävä ilmi seuraavat asiat:

- Onnettomuuteen, poikkeustilanteeseen tai ympäristövahinkoon johtaneet tapahtumat yleispiirteisesti
- Aiheutuneiden päästöjen määrä ja laatu
- Havaitut päästöjen vaikutukset
- Arvio ympäristövahingon vaikutusalueesta
- Tieto siitä, mille muille viranomaisille asiasta on ilmoitettu.

Jos tilanteeseen liittyy lupamääräysten tai lainsäädännön rikkomista, viranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin lainvastaisen tilanteen korjaamiseksi. Mikäli ympäristövaikutuksiin johtaneessa tilanteessa ei ole rikottu lupaa eikä kyseessä ole säädösten vastainen toiminta, hallintopakkotoimien sijasta arvioidaan olemassa olevien lupamääräysten riittävyyttä seuraavan säännöllisen määräaikaistarkastuksen yhteydessä tai käynnistetään luvan muuttaminen.

9.4 Muut valvontatavat

Suunnitelmallisten ja akuuttien tarkastusten lisäksi valvontatyö sisältää raporttien tarkastamista, selvitysten ja suunnitelmien hyväksymistä, projektiluonteista valvontaa sekä vireille tulleiden haittailmoitusten selvittelyä.

9.5 Vuosiraporttien tarkastaminen

Vuosiraporteista varmistetaan, että ne sisältävät kaikki luvassa tai lainsäädännössä edellytetyt tiedot. Toimitettuja tietoja verrataan edellisvuosien raportteihin kehityssuuntien havait-

semiseksi. Jos vuosiraportti on puutteellinen tai jos valvontaviranomainen ei lisäselvityksen jälkeen jälkeä voi varmistua toiminnan luvamukaisuudesta, kohteeseen tehdään tarkastuskäynti.

Toiminnanharjoittajien toimittamat velvoitetarkkailu- ja häiriötilanneraportit tarkastetaan säännöllisesti, ja tarvittaessa pyydetään täydentäviä lisäselvityksiä. Ympäristölupien tarkkailumääräysten valvonta on keskeistä toiminnan todellisten ympäristövaikutusten seuraamiseksi. Raportoitujen tietojen perusteella valvontaviranomainen voi viranomaisaloitteisesti muuttaa ympäristöluvan tarkkailumääräyksiä, jos ne osoittautuvat riittämättömiksi tai tarpeettoman raskaiksi.

9.6 Suunnitelmien ja selvitysten hyväksyminen

Ympäristölupapäätöksissä edellytetyt toimintaa, päästöjä tai ympäristövaikutuksia koskevat suunnitelmat ja selvitykset viedään tarvittaessa lautakuntaan tiedoksi tai päätettäväksi voimassa olevan toimivallan ja hallintosäännön mukaisesti. Esimerkiksi toiminnan lopettamiseen liittyvät suunnitelmat saatetaan lautakunnan tietoon, ja toimieliin voi antaa tarvittavia lopettamista ja alueen kunnostamista koskevia määräyksiä.

9.7 Projektiluontoinen valvonta

Laitoksia ja toimintoja, jotka eivät ole ympäristöluvanvaraisia tai jotka eivät raportoi säännöllisesti ympäristöasioista, valvotaan määräajoin toteutettavilla valvontaprojekteilla. Valvontakyselyt ja tarkastuskampanjat kohdistetaan tiettyyn toimialaan (kuten autokorjaamot tai eläinsuojat), tiettyyn alueeseen (kuten pohjavesi-, ranta- tai teollisuusalueet) tai tiettyyn toimintoon (kuten kemikaalien varastointi tai jätevesien käsittely). Myös ympäristölupavelvollisia laitoksia voidaan tarkastaa projektiluonteisesti esimerkiksi silloin, kun uusi valtakunnallinen lainsäädäntö tai suuret linjaukset astuvat voimaan.

Valvontaprojekteista voidaan tiedottaa etukäteen. Ennakkoviestintä toimii tehokkaana neuvontana ja herättelee myös muita alueen toiminnanharjoittajia huolehtimaan ympäristövelvoitteistaan.

9.8 Ilmoitukset ja hättävälitukset

Hättailmoituksiin ja valituksiin reagoidaan mahdollisimman nopeasti. Valvontaviranomainen selvittää väitetyn haitan esiintymisen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin sen poistamiseksi. Ilmoituksissa esitetyt asiat tutkitaan ja niiden todenperäisyys varmistetaan aina ennen velvoittavien toimenpiteiden vaatimista toiminnanharjoittajalta.

Haitan, kuten ajoittaisen hajun tai melun, todentaminen viranomaisvoimin voi olla haastavaa sen vaihtelevuuden vuoksi. Yhteydenotto toiminnanharjoittajaan ja asian selvittäminen yhteistyössä on yleensä tehokkain tapa edetä. Jos tarvittavat korjaustoimenpiteet ovat vähäisiä ja niistä päästään yksimielisyyteen, ne kirjataan tarkastuskertomukseen sitovine aikatauluineen.

Mikäli asia ei etene neuvottelemalla, ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa velvoittavat määräykset YSL 175 §:n nojalla. Kiireellisissä tapauksissa väliaikaisen määräyksen voi antaa YSL 182 §:n perusteella viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu. Viranhaltijan antama määräys on tuotava viivytyksettä ympäristönsuojeluviranomaisena toimivan lautakunnan vahvistettavaksi.

10. Valvonnan riskinarviointi ja kohdentaminen

Ympäristönsuojelun valvonta suunnataan ja painotetaan riskiperusteisesti kohteisiin, joissa ympäristön pilaantumisen vaaran arvioidaan olevan suurin. Riskiarvioinnissa otetaan huomioon toiminnan teknisen luonteen lisäksi toiminnanharjoittajan aiempi toiminta, kuten mahdolliset säädösten ja lupapäätösten vaatimuksista poikkeamiset. Valvonnan kohdentamiseen vaikuttavat myös asukkailta tulleet perustellut häirtailmoitukset, aiemmat viranomais huomautukset sekä kohteessa sattuneet poikkeus- ja vahinkotilanteet.

Riskinarviointimenetelmä ja valvontaluokat on kuvattu kohdassa 8.1.1

11 Tietojärjestelmät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakohteiden tiedot ja valvontatapahtumat tallennetaan valtion ympäristöhallinnon valtakunnalliseen YLVA-tietojärjestelmään.

Järjestelmän kautta:

- Hallinnoidaan säännöllisen valvonnan kohdetietoja ja tarkastuskertomuksia
- Vastaanotetaan toiminnanharjoittajien määräaika- ja vuosiraportit
- Rekisteröidään ja käsitellään poikkeus- ja häiriötilanneilmoitukset
- Siirretään tarvittavat valvontatiedot ja suoritettut toimenpiteet valtakunnalliseen seurantaan ja tilastointiin.

Sähköisten tietojärjestelmien tehokas käyttö varmistaa tiedon ajantasaisuuden sekä sujuvan tiedonkulun kunnan ja valtion valvontaviranomaisten välillä.